

E-knihy a knihovny

VISK₂ v JČVK / 2013
Eva Měřínská, eva.merinska@mkta.cz

Plán

1. den

- digitalizace jako předzvěst e-knih
 - Manuscriptorium, Kramerius, NDK, EOD
- co je e-kniha
 - jak vzniká e-kniha
- Projekty MKP jako průkopníka
 - HISPRA
 - e-knihovna
- Drift(e)Books
 - Příklad regionální e-litratury
- Dotazy

Plán

2. den

- Právní aspekty
- Čtečky a čtecí zařízení
- Jak vyrobit e-knihu
- Kde sehnat e-knihu
 - Databáze, volná díla, e-shopy, autoři, půjčovny e-knihy (?)
- Zkušenosti knihoven
 - Zahraniční
 - Domácí
- Dotazy a odpovědna

Digitalizace

- Definice podle TDKIV:
 - Technologie **reformátování**, která spočívá v **převedení dokumentu do elektronické (digitální) podoby**. Součástí **digitalizace** bývá i **tvorba metadat**, které jsou ukládány společně s daty. Výsledkem **digitalizace** je **dokument v obrazové nebo textové podobě**.
- Digitalizace ≠ skenování
- Digitalizace je komplikovaný systém několika naplánovaných činností (výběr, rekatalogizace, restaurování, skenování, metadata, úpravy obrazu, OCR, uchování, zpřístupnění, ...)

Proč digitalizace

- Záchranná (viz mikrofilmování)
- Ochranná
- Vyhledávání informací
- Rozvoj technologií

- (Pozor! Mluvíme o digitalizaci „písma“)

Jak probíhá digitalizace

- Výběr
- Kontrola (stavu, metadat)
- Skenování
- Úprava obrazu
- OCR (optické rozpoznání znaků)
- Metadata
- Uchování (LTP)
- Zpřístupnění (Kramérius)

Gutenberg

- www.gutenbergnews.org/about/
- Od r. 1971
- První digitální knihovna
- Snaha zpřístupnit texty veřejnosti
- Dobrovolnicky

Europeana

- www.europeana.eu
- Celoevropský kontext
 - Různé typy médií
- www.esbirky.cz
 - Agregátor v ČR (muzea, galerie)
- NDK

Manuscriptorium

- www.manuscriptorium.com
 - Badatelské prostředí
 - Rukopisy, staré tisky
 - Není zcela volně dostupné

Kramerius

- [Kramerius info](#) NK ČR
- [Kramerius DK](#) NK ČR
- Novodobé tištěné materiály
- K₄
 - kramerius.mzk.cz/search/

Národní digitální knihovna

- Masová digitalizace
- Bohemikální prostor
- [NDK info](#)

EOD

- E-knihy na vyžádání
- [NTK](#) a další knihovny

Co je e-kniha

- Jednoúčelové fyzické přenosné zařízení umožňující jednoduchou manipulaci s textem dokumentu (nahrávání, čtení, vytváření poznámek apod.). **NE!**
- Elektronickou knihou se někdy rozumí kniha v digitální podobě vydaná na fyzickém nosiči (např. na CD-ROM). **NE!**

Co je e-kniha

- Kniha v digitální podobě, tedy vytvořená na počítači nebo převedená do digitální podoby.
- Elektronická kniha (též e-kniha, ekniha nebo digitální kniha) je publikace obsahující text a/nebo obrazové materiály, která je vytvořena a vydána v digitální podobě a čitelná na počítači nebo jiném elektronickém zařízení

Co je e-kniha

- TDKIV: Kniha v digitální podobě, tedy vytvořená v počítači (tzv. born digital) nebo vzniklá digitalizací tištěného dokumentu. Je možné ji číst buď online nebo offline (tj. ve čtecím zařízení, např. ve čtečce elektronických knih, tabletu, mobilním telefonem).

MKP a e-knihy

- HISPRA
- www.e-knihovna.cz
- Záchranná digitalizace
- Vlastní produkce e-knih
 - Propojení s katalogem
 - Filosofie „díla“ (FRBR)

Regionální e-knihy

- [MSVK Ostrava](#)
- [Drift\(e\)Books](#)
- VISK 7

Doporučená literatura

- eknihy.knihovna.cz
 - Bouda, Tomáš. Elektronické knihy v českých knihovnách / Tomáš Bouda a kolektiv. – 1. vyd. – Brno : Masarykova univerzita, 2012. – 74 s. ISBN 978-80-210-6000-5
- [MSVK Ostrava](#)
 - Oravová, Monika - Filipová, Gabriela. E-knihy aneb první pomoc pro začátečníky. Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě. 2012.

- Děkuji za pozornost
- Dotazy sem: eva.merinska@mkta.cz